

Izloja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razglasji,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 336, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Frančiškanska ulica 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Sestavljanje nove vlade.

Dne 1. t. m. je imel demokratski klub v Belgradu posvetovanje o tem, katere poslance naj kandidira za ministre v novi vladi. Za kandidate za posamezna ministrstva so klubovi člani glasovali tajno. Svetozar Pribičević je kot kandidat za notranjega ministra dobil pri glasovanju večino. Izvolitev pa je sprejel šele, ko mu je klub izrekel popolno zaupanje. Sestavili so nato celotno listo novih demokratskih ministrskih kandidatov, ki so:

Sv. Pribičević, dr. Kosta Kumanudi, dr. Gregor Žerjav (min. za soc. politiko?), dr. Voja Marinković, Zika Rasajlović.

Samostojneži obdržijo Ivana Pucija kot ministra za poljedelstvo. Svoja ministra obdržijo tudi muslimani. Za zunanjega ministra kandidira dr. Spalajković.

Demokrati so stavili pri pogajanjih z radikali zahtevo, da se ministrski portfelji razdelijo radi tega, ker

je ministrstvo za konstituantno ukonjeno, po razmerju 6:6 (doslej 7:6).

Radikali so predložili listo svojih ministrskih kandidatov tekom včerajšnjega dne.

Sedaj se zastopniki demokratov in radikalcev pogajajo glede končno veljavne skupne liste, ki jo predlože potem kralju.

Izprememb v vladi ne bo velikih. Izmed vseh, ki se bodo izvršila pa nas še najbolj zanima ta, da prevzame min. za soc. politiko mesto dr. Kukovca eventualno dr. Gregor Žerjav. Kako bo ta vodil enega izmed najvažnejših resortov, nam pokaže bližnja bodočnost. Upajmo, da bo mož svoje dosedanje zadržanje v socialnopolitičnih vprašanjih — izpremenil, ter upošteval, da delavstvo potrebuje več pravic in varstva, ne pa da se mu še to, kar ima, jemlje.

Parlament vendar zboruje.

Državni proračun. — Dvanajstine. Protest socialistov.

LDU, Belgrad, 1. dec. Današnje dopoldanske seje narodne skupščine se je udeležilo veliko število poslancev vseh klubov, ki sodelujejo v parlamentu. Izmed ministrov so bili navzoči Nikola Pašić, Kosta Jovanović, Svetozar Pribičević, dr. Kukovec, dr. Spahjo in Pucelj. Minister za vere Milivoj Jovanović, ki je podal ostavko iz zdravstvenih razlogov, je zavzel mesto v klopi demokratskega kluba. Na galerijah je prisostvovalo seji znatno število občinstva. Ob 10. je predsednik dr. Ribar otvoril sejo narodne skupščine, nakar so se prečitali zakonski predlogi, ki so predloženi skupščini v rešitev. Med temi se nahajajo zakonski predlog o ministrski odgovornosti, zakonski predlog o občinah, za katerega se bo na prihodnji seji izvolil poseben odsek, nadalje zakonski predlog o proračunu, državni prejemki in izdatkih za leto 1922, ki se je odkazal finančnemu odseku v razpravo. — Dalje je finančni minister predložil skupščini v rešitev zakonski predlog o proračunskih dvanajstinah za mesec januar, februar in marec 1922. Tudi ta zakonski predlog so odkazali finančnemu odseku. Posl. dr. Korošec in tovariši so vložili predlog o ukinitvi § 18. (torej samo enega paragrafa. Op. ur.) zakona o zaščiti države od 2. avgusta 1921. Za ta predlog se bo izvolil na prihodnji seji poseben odsek. Zatem so se prečitala poročila imunitetnega odseka, ki se bodo razdelila poslancem in ki pridejo na dnevni red na prihodnji seji. Zato so se objavile prošnje in pritožbe. Posl. Boris Savljanin je podal ostavko svojega mandata v okraju Čačak. Ta ostavka je predana verifikacijskemu odseku. Nato so se prečitale prošnje poslancev za dopuste. Zatem pa zahteva ministra pravde glede izročitev poslancev sodišču, in sicer Stjepana Radića radi prestopka § 16.—18. tiskovnega zakona, posl. Brandtnerja radi prestopka § 104. kaz. zak., Ivana Majcena radi prestopka žaljenja časti, Marka Došena za čine po § 103.

kaz. zak., Dušana Boškovića radi obrekovanja potem tiska, dr. Janka Šimraka za čine po § 92. kaz. zak. oziroma § 103, 104. kaz. zak. in končno Miloša Moskovljevića za čine po § 213. kaz. zak. Zahteva ministra pravde se je odkazala imunitetnemu odboru. Nadalje so se objavile razne interpelacije, ki so se odkazale pristojnim ministrstvom. Zatem so bila prečitana poročila ministrstev in so se objavili razni akti. Posl. Nedeljko Divac (socialni demokrat) je vprašal za ozirom na to, da je stara skupščina zaključila svoje zasedanje in da je začela poslovati na novo, ali sta obe anketi izvoljeni 2. julija t. l. za preiskavo zlorab na imetju Belju in v topčiderskih kolonijah končali svoje delo in s kakšnim uspehom. Posl. Divac vprašuje, ali sta imeli anketi kak pomen in ali je predsednik mnenja, naj bi se te ankete ponovno izvolile. Skupščina je sprejela predlog predsednika, naj anketni odsek nadaljuje svoje delo ter predloži skupščini svoje poročilo. Pred prehodom na dnevni red je napovedal predsednik, da je finančni minister dr. Kumanudi predložil skupščini zakonski predlog o dvanajstinah. Finančni minister dr. Kumanudi prosi, naj se ta predlog najprej reši, in sicer najkasneje do 10. decembra. Radi tega je predlagal predsednik skupščini rok šestih dni. Predlogu sta se uprila dr. Šimrak in Lazić ter nekateri zemljoradniki. Med hruptom, ki je nastal med ostalimi člani opozicije in člani ostalih drugih klubov je socialni demokrat dr. Korun protestiral, da ni skupščina že prej poslovala. Predsednik je ugotovil, da je proti predlogu manjšina in da je sprejel predlog, da ima skupščina rešiti zakonski predlog v roku šestih dni. Zatem je prosil predsednik, naj se takoj sestanejo k rešitvi najhitrejših poslov skupščinski odseki, in sicer za finance, upravno razdelitev države, za poslovnik, za verifikacije, imunitetni in za prošnje in pritožbe. Potem se je določil dnevni red prihodnje seje, ki bo v torek, 6. t. m. ob 10.

V rudniških revirjih narašča ogorčenje nad naraščajočo draginjo.

Vsled naraščanja draginje na vse potrebščine je po vsej Sloveniji med rudarji nastalo zadnje tedne jako veliko razburjenje. To pa še zlasti, ker tudi naše oblasti pospešujejo to gibanje. Večkrat smo že poročali o mezdni pogodbi z dne 19. januarja t. l., ki se je sklenila pod vodstvom komisije ministrstva za socialno politiko ter rade in šume. Rudarji pri Trboveljski družbi so namreč mne-

nja, da morajo biti določbe pogodb, ki jih potrdijo najvišji uradi, pravno veljavni za vsako interesno skupino, naj pa bodo to delodajalci ali delojemalci. Kakor pa je pokazalo zadnje postopanje rudniškega glavarstva, je gotovo, da nima rudniško glavarstvo pri podjetnikih nikakršne avtoritete več ali pa rudniško glavarstvo sploh nima volje, čuvati onih določb, ki varujejo delavstvo

pred poginom. V tem pa je še montanistični odsek priskočil na pomoč, da razburi tudi delavce v državnih rudnikih v Velenju in Zabukovci. Montanistični urad je odposlal na oba rudnika diktate, po katerih razveljavlja kolektivne pogodbe z dne 20. decembra 1920, ki znatno zmanjšuje sedanje delavske dohodke s tem, da hoče odpraviti sedanje aprovizacije po znižanih cenah. Temu diktatu se je tembolj čuditi, ker se je delavstvo pri državnih rudnikih dosedaj obnašalo jako mirno, da celo bolj zvesto so opravljali svoje delo kakor razni uradniki teh obratov. Sedaj jim pa brez vsakega obvestila njihovih zaupnikov v najtežjem času, ob največji draginji, zada udarec znatnega reduciranja njihovih dohodkov.

Po vrlju vsega tega pa je prišla še davčna oblast ter pričela dohodninski davek izterjevati na jako čuden način. Odteguje se kar po samovolji kakor si gospodje izmislijo ne da bi dobil kdo v revirju kakšen plačilni nalog v različnih zneskih od 100 K do 1500 K pri eni plačilni porijodi. Nihče se ne vpraša, kako se bo preživel rudar in njegova družina.

Kulturni škandal na Jesenicah.

Vodstvo jeseniških plavžev je uvidelo potrebo ustanoviti za delavce in vajence strokovno šolo. Za to šolo je vodstvo tovarne pridobilo sedem slovenskih učnih moči; tri so pa nemški inženjerji, ki ponujajo elektrotehniko, plavžarstvo in druge strokovne predmete.

Ravnateljstvo jeseniških plavžev je izdalo za to šolo že čez 100.000 kron, preskrbelo je vse učne potrebščine, plačuje tudi učne moči, tedaj tudi sedem slovenskih učnih moči. Pritisk v to šolo je bil z vseh strani; tudi železniški uslužbenci hočejo svoje otroke pošiljati v to šolo; posebno jo je pa delavstvo pozdravilo.

Sedaj pricaplja »delavski« list »Jugoslavija«, za njim seveda tudi »Nova doba«, vsak z eno notico, v kateri opljujeta ravnateljstvo. Vsled teh bre in pljuvkov, ki jih je ravnateljstvo dobilo, smo zvedeli, da hoče sedaj ravnateljstvo te šole ukiniti, to je, plačevalo ne bo učnih moči in ne šolskih potrebščin več.

Mi poznamo inženjerja Hoffmanna in generalnega ravnatelja G. Notarja; vemo, da je prvi, kot drugi Nemec in jih tudi absolutno ne zagovarjamo, ker vemo, da sta oba nastavljenca velekapitalizma, da sta radi tega nastavljenca, da čuvata velekapital. Vemo pa tudi, da je na primer inženjer Hoffmann, strokovnjak v plavžarstvu, ki ga žalibog Slovenci nimamo. Kdo tedaj naj ponudje ta predmet, morda pisec »Jugoslavije« in »Nove dobe«?

Slovenci, žal, smo do sedaj producirali v naših šolah same advokate in kaplane, ali naj ti poučujejo, kako se paragrafi pretapljajo ali lestve postavljajo? G. Hoffman je sicer več slovensčine, vendar ne toliko, da bi mogel v slovensčini predava-

na bodočih 14 dni, če dobi prazni plačilni listek. Davčna oblast bi vsaj morala poslati plačilne naloge, da bi delavec vedel, od kakega zneska plačuje, ter za kateri čas. Urediti bi se tudi moralo, da se to utruje vsaj v malih zneskih po obrokih. Če je že treba, da se pobira osebno dohodnino, ki je po našem mnenju v sedanjih draginjah gotovo krivična pri zaslužkih, ki znašajo manj kot 36.000 K letno.

Opozorjamo te urade, naj se ne igrarajo z ognjem, ker delavstvo res ne more prenašati takih bremen. Naše organizacije se trudijo s pomirljivim vplivanjem na delavstvo, ali kaj pomaga, če se jih v enem služajni pomiri, drugi dan povzročijo te instance novo provokacijo.

Kakor nam poročajo iz revirjev, se strokovne organizacije trudijo na eni strani pomiriti rudarje, na drugi strani pa vplivati na razne oblasti, da upoštevajo to, kar delavcem gre po njihovih pogodbah. Tudi pri finančni delegaciji se namerava intervenirati, da se glede plačevanja osebne dohodnine ukrene vsaj to, kar je mogoče, ker stvari se tirajo res čudovito daleč.

ti. Zakaj ne bi oni delavci, ki razumejo nemško, ne poslušali izbornega strokovnjaka, ki je bil kot inženjer v najmodernejših plavžih in strojnih tovarnah zaposlen, kot Witkovič, na Angleškem, v Ameriki, mož z obširno strokovno izobrazbo. »Jugoslavija« in »Nova doba« imenujeta to delo »kulturni škandal«. Mi smo kvečjemu mnenja, da je kulturni škandal, ker nimamo slovenskih učnih moči! Koliko slovenskih delavcev pa imamo, ki bi znali na strojni vijak preračunati? In ker jih nimamo, moramo vsled tega nemške delavce importirati. Gospodje okrog »Jugoslavije« in »Nove dobe« naj gredo v Strojno tovarno in tam bodo takoj videli, da so boljši prestori zasedeni po Nemcih in Strojne tovarne so vendar slovensko podjetje! Kulturni škandal je pa to, da so bile zaradi borih par tisočakov, ki bi jih morali slovenski podjetniki prispevati za ljubljanske strokovne šole te celih šest let zaprte.

Vsa zlobnost pa se zrcali v notici, ki jo je prinesla »Jugoslavija« in »Nova doba« v tem, ker navaja slovenske učne moči, da bi lahko poučevali, ki jih je pa ravnateljstvo jeseniških plavžev itak angažiralo in plačevalo.

Mi pozdravljamo vsako znanje, ki ga delavstvo pridobi, pa naj si ga pridobi kjerkoli, ker predobro vemo, da se mera delavcev v kapitalistični državi izobraževati sam, mesto, da bi država vzdrževala take šole.

Jugoslovanski sinovi, kterih starši so hiperpatritotji in, ki imajo nekaj pod palcem, pošiljajo pa sinove v Nemčijo študirat. Ali je to tudi kulturni škandal? — Jeseničan.

Kulturni boj!

Morala, ki je zavladovala že pozivlja vso pošteno javnost, da začne misliti na kulturni boj v naši državi. Zlasti mi v Sloveniji imamo dovolj poudara za to. Če čitamo zadnje tedne klerikalno časopisje, moramo nehote priti do prepričanja, da je v klerikalizmu nekaj skrajno nemoralnega, nekaj ostudnega, kar vodi neizogibno do škandaloznih razmer. Noben človek ni več varen časti pred klerikalnim časopisjem; ali trosijo laži, ali psovke, to jim je popolnoma vseeno, samo da nasprotniku škodujejo. Če so to nauki cerkve, tedaj je že to zadosten vzrok tudi za kulturni boj.

Jasno je, dokler bo imela ta metoda klerikalnega boja vpliv, da se morajo vsi prosvitljenci odločiti za boj proti tej nemoralni in skušati odpraviti ta grdi izroček človeške fantazije v politiki s kulturnim bojem. Ker le s kulturnim bojem je mogoče onemogočiti tako nesolidno politiko in le s kulturnim bojem vcepiti ljudstvu pojmovanje realnih razmer.

Danes samo opozorjamo na to, da smo v tem oziru mnogo zanemarili. Ako bi bili vodili kulturni boj že desetletja, bi danes take in enake lopovščine ne imele med narodom nobenega vpliva.

Za svobodo učiteljstva.

Klerikalci znajo! Pobožno zavijejo oči in naznanijo človeka, ki jim je na poti, kot državni nevarnega prekucula. Pri komunistih hočejo veljati za revolucionarce, pri vladi pa za državotvorce. Vse jim pride prav, samo resnice se boje. »Avtonomisti« so in razlagajo vsakemu, kdor jih hoče poslušati, da hočejo potem avtonomije izročiti ljudstvu res vso oblast v roke. Kadar pa ljudstvo zahteva, da se ljudska volja res izvrši, takrat prosijo gospod župnik policijo na pomoč proti — prevratnim elementom.

Kar na nagloma je bil učitelj Moederndorfer premeščen iz Mežice v Apače. Zakaj? Nihče ne ve! Najbrž iz službenih ozirnov. Pa iz službenih ozirnov se premeščajo mladi učitelji, ki jim je vseeno, kje služujejo, ne pa oženjeni učitelji, ki so navezani na stalnost.

Naj se pojasni zadeva na javnem shodu. V nedeljo dne 27. t. m. se je zbralo skoro vse prebivalstvo iz Mežice, nad 300 ljudi! Nihče ni vedel ničesar povedati proti učitelju, nasprotno, vsi so zelo zadovoljni z njim. Deputaciji delavstva je izjavil g. glavar, da ničesar ne ve. Nadučitelj in okrajni nadzornik vesta o učitelju le samo hvalo. Kdo je proti njemu? Na shodu navzoči vladni komisar izjavlja, da tudi ne ve ničesar slabega.

Uradna tajnost je! Lahko si pa mislimo, kakšna je ta tajnost. Najbrž je kaka terjanka ali pa kak mežnar ali kaka druga taka »šolska« oblast iz šušteršičevih časov poročala tako, da so zgoraj verjeli! Verjeli in ugodili! Moederndorfer mora proč!

Pokrajinsko vlado imajo pa v rokah jedeesarji, liberalci. Ti bojujejo strasten boj proti klerikalcem in v tem boju jih podpira naše takozvano napredno učiteljstvo, združeno v Udruženju jugoslovanskega učiteljstva (UJU). Tudi se silno bojujejo proti klerikalni avtonomiji, ker so strastni centralisti. Toda na klerikalno ovadbo so nasledili, ker klerikalci znajo govoriti z besedami, ki so jedeesarjem všeč: Moederndorfer je socialist in prevratni element — cela Mežiška dolina je za njim. In ugodili so klerikalcem, svojim nasprotnikom... Ker so slepo verjeli, namesto da bi bili zadevo pravično preiskali. Tudi UJU je pri tem pokazalo svojo nezmožnost. Ne maramo trditi, da ni hotelo pomagati, ker je žrtve — učitelji socialističnega mišljenja, trdimo pa, da ni mogla ničesar doseči, ker je danes, ko to pišemo, Moederndorfer že pristljen vendarle se seliti, če noče biti odpuščen iz službe! Ali je moč 3000 učiteljev res tako slaba? Zdi se nam da manjka predvsem volje iskati resnico in pravico, spoznava resnico pa braniti odločno tudi takrat, če nam ni popolnoma ljuba! Mežiško delavstvo je v tem oziru v svoji resoluciji bolj odločno in jasno. Za učiteljstvo vseh strank hoče svobode, ker ve, da more biti le svoboden človek dober učitelj.

Na shodu je bila sprejeta naslednja resolucija:

Kmetstvo in industrijsko delavstvo, zbrano na protestnem shodu JSDS in KDZ v Mežici dne 27. 11. 1921. v številu preko 300, odločno protestira proti nezakoniti in popolnoma neutemeljeni premeščitvi tukajšnjega učitelja sodruga Vinkota Moederndorferja, ki uživa splošno zaupanje vsega prebivalstva Mežiške doline, izvemši klerikalne hujšave, dočim je dostojno prebivalstvo, in sicer tudi tisto, ki versko čuti, — vse za tega vzornega učitelja ter je n. pr. celo sam načelnik krajnega šolskega sveta (klerikalec) podpisal izjavo za imenovanje učitelja. Iz tega je jasno, da so proti njemu le posamezniki, ki se boje, da bi ta dobri učitelj preveč odprl ljud-

siva oči in jih s tem usposobil, da si v bodočnosti lažje izboljšajo svoj težiščni položaj.

Izjavljamo, da bomo v slučaju, če bi naš protest ne bil upoštevan, dokazali, kako znamo vsi brez razlike strank svoje učitelje braniti pred samovoljnostjo posameznikov. Izjavljamo tudi, da se bomo tako postavili za vse učitelje in brez ozir-

ra na strankarsko pripadnost, ker hočemo, da bodi učiteljstvo v svojem vzvišenem poklicu popolnoma svobodno.

Ce bi pa zagrešil kak učitelj kaznivo dejanje, naj se uvede proti njemu preiskava! Brez preiskave in sodnega izreka o ugotovljeni krivdi ne sme biti nihče niti najmanj kaznovan.

Strankin zbor avstrijske socijalne demokracije.

Strankin zbor nemške avstrijske socijalne demokracije se je vršil od 25. do 27. novembra 1921 na Dunaju.

Velikanska in krasna dvorana delavskega doma v 16. okraju Ottakring, je bila nabito polna zaupnikov, delegatov in zastopnikov socijalističnih strank drugih držav, ki so prihajali na Dunaj, da prisostvujejo zborovanju. Že dolgo pred znamenjenim pričetkom, so zasedli zborovalci v lepem redu, razdeljeni po krajih in deželah, svoje jim dodeljene sedeže. Tihota nastane, strankin tajnik sodr. Skaret odpre zbor in nato se dvigne zastor. V začetku odra vidimo z zelonjavo ovenčane in rdečim trakom okinčane med zastavami na desni Marksa, na levi Lassalleja in v sredini kip avstrijskim proletarcem še vedno dobro znanega, od klerikalnega političnega nasprotnika Kunčaka umorjenega sodr. Franca Schuttmajera. Mešani pevski zbor delavcev in delavk zapoje Glibelovo »Upanje« pod vodstvom s. Schoofa. Za zbor izvoljeni predsednik sodrug Seitz pozdravi delegate, se spominja umrlih borcev za socijalistično idejo in vzpodbuja živo k novemu delu ter prečita dnevni red.

Za nemško češko socijalno-demokracijo pozdravlja zbor in govori poslanec sodr. Čermak, Za JSDS Slovenije pozdravlja sodr. Koren iz Celja z naslednjimi besedami: Ravno iz Vaše sredine je prišla ideja za ustanovitve internacionale socijalističnih zajednic. Ta ideja nam je dala nov podžig za okrepitev enotnega delovanja socijalno - demokratičnega gibanja za celo Jugoslavijo. S pozornostjo in ponosom zasledujemo delavsko gibanje v Nemški Avstriji in nadi, da bo tudi pri nas skoro boljše, ter da bo tudi pri nas cilj Vašega gibanja in Vaša vzajemna disciplina naša posnemanje. Iz Vašega delovanja se bomo mnogo naučili. V tem zmislu želimo jugoslovanski socijalisti Vašemu strankinemu zboru in Vašemu delu najboljše uspehe. (Burno odobravanje.) Strankin zbor so posetili in pozdravili nadalje še ss. Lessar za zapadno Madžarsko, Kittinghofen za Švico, s. Perthen, zastopnica socijalističnih žena v Čehoslovaški in sodružica Chaltrap od strokovne komisije v Londonu. Za JSDS v Srbiji je predsednik prebral pozdravno pismo sodr. Topaloviča; prebralo se je še nešteto drugih pozdravnih dopisov in brzojavk. K poročilu strankinega tajništva je potrebno pripomniti, da je stranka pridobila v tekočem letu 7000 novih ženskih članic in 13.000 moških. Blagajniško poročilo poda strankin bla-

gajnih sodr. Ellenbogen. O obeh poročilih se je razvila živahna debata, v kateri so govorniki najbolj poudarjali pospeševanje prosvetnega dela med proletarijatom, zlasti pa vzgojo delavske mladine. Sklenilo se je regulirati prispevke tako, da se bo 50 vinarjev od članarine določilo izključno za prosvetno, izobraževalno delovanje.

Zelo resno in živo se je razpravljalo vprašanje glede propagande med ženskami. Prepričanje, da mora delavska žena biti pridobljena za socijalizem in da se to potrebno delo mora z vsemi silami podpirati, so vsi govorniki posebno naglašali.

Na popoldanski seji 26. novembra je sodr. Otto Bauer v izčrpnem govoru, ki podaja mojstrsko jasnost in notranjo logiko o sliki gospodarskega in socijalnega svetovnega razvoja po končani svetovni vojni do sedaj. Razlagal je o izpremembi ekonomskih razmer in usodi socijalizma, očrtal je boj buržuazije zapadnih sil za svojo vlastelinstveno delovanje takoj po končani vojni, ki izrabljajo gospodarsko prosperiteto proti razrednemu boju proletarijata in čakajo, da ob novem izbruhu gospodarske krize, pospešijo kot gosposki vladajoči razred ofenzivo proti vedno bolj in bolj se zavedajočemu delavskemu razredu, da ga konečno porinejo v defenzivo, kar se je tudi zgodilo. Te razmere je orisal sodrug Bauer ob bajni napetosti zbora z jasnimi pregledom. Povedal je nadalje, da je socijalni razvoj nemško-avstrijske republike odvisen v veliki meri od poteka socijalnega razvoja sosednjega sveta, ki koncem koncev diktira njega dejanske zakone. O vlogi proletarske opozicije v republiki in o potrebni meji opozicije o razvoju organizatorične moči je sodrug Bauer posegel enako v globino duševne razredne zavednosti.

Strankin zbor je stal tako močno pod vplivom govora s. Bauera, da je trajalo precej časa, preden je začela debata o njegovih izjavah. Na podlagi dobro osnovane resolucije s. Bauera se je sklenila smernica, po kateri bo socijalna demokracija Nemške Avstrije nadaljevala svojo taktiko.

Dne 27. novembra dopoldne je govoril sodr. Eldersch o vprašanju prehrane in popoldne sodr. Friedrich Adler o internacionali. Po Adlerjevem referatu je sklenil zbor enoglasno vstop v internacionalno socijalistične delavne zajednice. (Resolucije in govor sodr. O. Bauera še priobčimo. Op. ured.).

Veliki draginjski izgredi na Dunaju.

Stavke in manifestacije delavstva.

LDU. Dunaj, 1. dec. Delavstvo floridsdorfskih tovarnen je danes v sled narasle draginje prenehalo z delom. Nato se je zbralo v demonstracijski obhod po cestah in odpisalo posebno delegacijo pod vodstvom socijalno - demokratičnih poslancev k zveznemu kancelarju, kateremu je predložilo zahteve glede pobijanja draginje. V poznih popoldanskih urah se jim je pridružilo delavstvo drugih tovarnen.

LDU. Dunaj, 1. dec. Manifestacije delavstva so povzročile, da je prišlo danes v središču mesta do izgrediv, zlasti proti velikim kavarnam in trgovinam, ki so bile mestoma oplenjene.

Plenitve trgovin in kavaren.

LDU. Dunaj, 1. dec. Po draginjskih demonstracijah pred parlamentom je odkorakala množica v posameznih skupinah proti središču mesta. Pri tem je razbila na Ringu vse kavarne, restavracije, hotele in trgovine. Mestoma so demonstranti uporabljali priliko, da so plenili. To se je zgodilo zlasti v hotelu »Bristol« in »Schwarzenberg Kasino«. Policija je aretirala mnogo oseb, katere je odpeljala na tovrstnih avtomobilih. Pri njih so našli več ukradenih stvari, zlasti obleke. Da bi se preprečili ponovni izgredi od neodgovornih elementov, ki so igrali povsod glavno vlogo, so varstvene oblasti ukre-

nile vse potrebno zoper to. Zvečer izdana odredba policijskega ravnateljstva prepoveduje zbiranje množice. Vrše se pogajanja med vlado in političnimi strankami.

LDU. Dunaj, 1. dec. Korespondenca Wilhelm javlja k današnjim dogodkom: Že pri korakanju pred parlament je prišlo do izgrediv, kjer so bila v I., II. in XX. okraju razbita okna po kavarnah. Posamezne skupine demonstrantov so hotele vdreti v parlament, pri tem je padlo več strelav. Ko je množica odšla od parlamenta je naraslo število do 30 tisoč. Po mnogobrojnih trgovinah na Ringu so demonstranti razbili notranjo opremo. Zlasti veliko škodo imata hotel »Bristol« in »Schwarzenberg-Kasino«. Tudi na Kärntner Strasse so bila pobita okna v nekaterih trgovinah in so bila oplenjena nekatera skladišča. Tudi ko se je množica že razhajala, je prišlo do izgrediv. Pri tem je bilo ranjenih več oseb, med tem nekaj strážnikov. Policija je aretirala okoli 400 oseb. Zahteve socijalističnega delavstva.

LDU. Dunaj, 1. dec. V klubovem lokalni socijalno-demokratske stranke so se danes pod predsedstvom dr. Baura zbrali zaupniki delavstva iz podjetij v Ottakringu, Hitzingu in Floridsdorfu, kakor tudi iz mestnega dunajskega skladišča. Seji sta prisostvovala tudi zvezni kancelar dr. Schober in finančni minister dr. Gürtler. Zastopniki floridsdorfskih

delavcev so opozarjali na razburjenje delavstva, ki je bilo povzročeno po strahoviti draginji. V imenu delavstva so zahtevali od vlade, da izpolni nastopne zahteve: 1. Nemudne odredbe, da se takoj in popolnoma izvede socijalno - demokratični načrt. 2. Da se stavi pod kontrolo promet z devizami in valutami in da se kaznujejo oni, ki se zoper te pregreše. 3. Da se dvigne davek na posestva. 4. Da se uvede provizorični davek na imovino. 5. Naznačenje vseh denarnih zneskov, da se dvigne kronski kurz. 6. Uvozna prepoved za luksuzno blago. 7. Da se cena živil polagoma zniža, ne da bi se pri tem zmanjšale delavske plače, in da se uvede otroško zavarovanje. 8. Da se najstrože nastopa zoper verižne in oderuhe. Tekom debate je povzel besedo dr. Schober in je zavrnil očitke vladi ter omenjal, da je vlada z vso resnostjo premišljevala o socijalno-demokratskem finančnem načrtu. Glede stavljenih zahtev bo v podrobnem govoril finančni minister. Upa, da bodo njegove izjave zadostile zborovalcem. Zoper naviljalce cen in oderuhe se bo nastopilo. Zvezni minister za finance dr. Gürtler je na to obširno poročal o delovanju, ki ga je razvijal kot finančni minister od 5. oktobra dalje in je podrobno govoril o zahtevah, ki so jih stavili delavci.

LDU. Dunaj, 2. dec. »Arbeiterzeitung« priobčuje na čelu svoje izdaje poziv predsedništva socijalno-demokratske stranke in socijalno-demokratske frakcije okrogne delavskega sveta na delavstvo, v katerem se izvaja, da pomenjajo dogodki včerajšnjega dne vladi in posedujočim slojem strahovito svarilo in opozoritev in se zahteva, da se morajo uporabiti vsa sredstva, da se prepreči popolna razvredba denarja. Predsedstvo stranke pozivlja delav-

stvo, naj ne trpi, da se manifestacije organiziranega delavstva ne izrabljajo in onečašajo po neodgovornih elementih, kakor se je to včeraj žalibog zgodilo, kakor pa je tudi te ekscese obsojati, obstoji vendar delstvo, da so produkt stiske in obupa in dokazujejo, da je treba nemudoma ustreči zahtevam socijalno-demokratskega finančnega programa. Vodstvo stranke in socijalno-demokratske frakcije okrogne delavskega sveta pozivlje delavstvo, naj sedaj spontano manifestacije konča, vendar pa naj ostane pripravljeno za boj, da bo sledilo prvemu klicu okrogne delavskega sveta. Kakor poroča »Arbeiterzeitung« se je snoči vršila seja socijalno - demokratske frakcije delavskega sveta, v kateri je bilo soglasno sklenjeno izdati navedeni poziv. Pri seji je poročal Friedrich Adler o včerajšnjih dogodkih, pri čemer je poudarjal, da odgovornost za to nikakor ne more pasti na organizirano delavstvo. Kar se je izvršilo, so povzročili emetiti, ki so se hoteli okoristiti za svojo osebo. Ugotovilo se je, da so se policijski strážniki obnašali občudovanja vredno. Nadaljevanje akcije bi ne imelo pomena. Kakor poroča »Arbeiterzeitung« je razbila kavarne in druga poslopja kakih 300 mož broječa, po komunistih organizirana četa, ki se je vmešala med demonstrante.

Posledice izgrediv.

LDU. Dunaj, 2. dec. Kakor poroča »Arbeiterzeitung«, so se včeraj oplenjene kavarne zatvorile, radi česar je ostalo brez posla 5000-6000 kavarstvenih nameščencev. Pri tem so prizadeti tudi glasbeniki.

LDU. Dunaj, 2. dec. Kakor poroča listi, znaša škoda, ki je bila pri včerajšnjih dogodkih povzročena po trgovinah, milijarde.

Zadružništvo in gospodarstvo.

1. Obvestila Zveze gospodarskih združenj.

Občni zbor Zveze gospodarskih združenj. V nedeljo, dne 20. novembra t. l. se je vršil v Ljubljani v Zadružnem domu občni zbor Zveze gospodarskih združenj.

Občni zbor je vodil s. Čobal, ravnatelj Konsumnega društva v Zagorju, ki je podal tudi načelstveno poročilo. Kakor se da iz tega poročila posneti, je bilo delovanje Zveze v preteklem letu prav uspešno. Zveza je revidirala 10 združenj in se je živahno zavzela za združenje, ki so bile centralizirane prej v Gradcu in so prišle vsled nove državne razmejitev v težek položaj. Kar se slednjega tiče, je imela Zveza s svojim posredovanjem deloma uspeh, deloma pa so morala ostati ta vprašanja še nerešena, ker so v Zvezi z vprašanjem jugoslovanskih depozitov v Nemški Avstriji, ki se mora rešiti potem mednarodnega dogovora.

Računsko poročilo se je soglasno odobrilo.

O delovnem načrtu za bodoče leto je poročal prvi Zvezin tajnik s. Uratnik. Ta je povdaril, da mora biti za prihodnje leto prva naloga Zveze v tem, da učvrsti svoje zveze in da uredi zlasti še vedno nerešeno vprašanje Zveze v Glavni zadružni savez v Beogradu. Le potom tesnih zvez s to osrednjo zvezo in seveda tudi potom tesnih zvez z našim parlamentarnim zastopstvom bo Zvezi mogoče tako zasledovati razvoj zadružno in gospodarsko zakonodajo, kakor je to zlasti v sedanjem času najno potrebno. Nadalje je omenil, da namestila prirediti Zveza v Ljubljani to zimo zadružni tečaj, kojega namen je, razširiti osnove in funkcije naših ljubljanskih združenj obzorje in poglobiti njegovo zadružno čustvo. Glede tiska je izrazil mnenje, da ga bo treba urediti čim najbolj ekonomično. Kot posebna publikacija naj bi izhajal v bodoče samo »Konzument«, kot informativen list za najširše kroge v naših konsumnih društvih včlanjenih zadružnikov. Ta list je dosedaj last Konsumnega društva za Slovenijo in lahko to tudi v bodoče ostane. Vendar pa bi večino njegovih člankov tudi člani drugih konsumnih društev s pridom čitali. Dalo se bo gotovo tudi doseči, da se bo sprejelo v list tudi obvestila drugih konsumnih društev. Ako bi naravnost vsako društvo po pr izvodov »Konzumenta«, bi mu to njegovo propagandno delo, ki ga ne sme nobeno konsumno društvo zanemarjati, gotovo zelo olajšalo.

Na zunanje bo treba zastopati naše interese v dnevnem časopisu, kar je koncem koncev itak najučinkoviteje. Za znanstveno-publicistično delo so nam na razpolago »Naši Zapiski«, ki

jih je našim zaupnikom in sotrudnikom toplo priporočati. V kolikor je za »Gospodarski Vestnik«, ki se ne bo nadaljeval, naročnine že predplačane, bi se naj odstopila ta upravi »Naših Zapiskov«, tako, da bi dobili ti naročniki v nadomestilo za »Gospodarski Vestnik« »Naše Zapiske«.

V živahno debato, ki se je o tem poročilu razvila, so posegli zz. Čobal, Dražil, Dr. Petrič, Hojnik, Zore in Dobaj.

Z. Dražil je predlagal, naj bi šla Zveza članicam v davčnih stvareh z nasveti na roko, podobno, kakor nekdanji dunajski »Zentralverband«.

Nato se je delovni načrt v smislu v referatu in v debati stavljenih predlogov soglasno odobrilo.

Na predlog s sestavitvijo tozadevnega načrta poverjene komisije so bili prispevki posameznih članic za Zvezo določeni in enoglasno sprejeti.

Nato so se vršile nove volitve.

Izvoljeni so bili soglasno

a) v načelstvo:

Zadružniki: Melhior Čobal, Stefan Dražil, dr. Franc Petrič, Filip Uratnik in Ivan Colnar.

b) V nadzorstvo:

Zadružniki: Simon Kmetec, Ivan Hojnik, Karel Malovrh, Ivan Jeretin in Mihael Rožanc.

c) V zadružni svet:

1. Za konsumne zadruge: Simon Jurčič, Ivan Svetlin, Valentin Vrhunc, Ivan Podlesnik, Anton Topolovec, Marn (Zagorje), Ivan Kralj (Hrastnik).

2. Za denarne organizacije: Golob, Vilhar, Dobar.

3. Za produktivne zadruge: Lojk, Zore, Čeh, Krajcar, Pintar.

Članarina za Zvezo gospodarskih združenj se je za l. 1921. odmerila po dosedaj veljavni izmeri, za l. 1922. pa je določil občni zbor prispevek za vsako članico posebej. O višini na nje odpadajočega prispevka se bo vsaka članica posebej obvestila.

Zadružni tečaj Zveze gospodarskih združenj se je otvoril v petek, dne 2. decembra 1921 ob 7. uri zvečer v Zadružnem domu.

Konsumentsko zbornice. O tem vprašanju smo pisali obširneje že v »Naših Zapiskih«.

Ni nam šlo pri tem samo za teoretično razpravo. Naša zveza se bo obrnila v kratkem na naš parlamentarni klub s prošnjo, da zavzame v tej stvari inicijativo. Mnenje, da gre pri tem za bog ve kako novotarijo, ki jo je treba šele pazno študirati, ni pravilno. Nam gre v glavnem za to, da dobijo zadruge različnih smeri in interesnih področij, skupno teritorialno organizirano interesno zastopstvo in zato, da preidejo na to zastopstvo one javnopravne pravice, ki

jih hočejo izvajati proti vsaki upravičenosti tudi napram zadrugam trgovske in obrtne zbornice. Temelj za takšno zastopstvo imamo že v Glavnem zadružnem Savezu. Morda bi en tak aparat, — a bolje organiziran in z bogatejšimi sredstvi opremljen, na sedežu centralnih oblasti za enkrat tudi zadostoval. Za zadruge in zadružništvo bo ta institucija gotovo pomembnejša, kakor so sedanje trgovske in obrtne zbornice, ki ne zastopajo njihovih interesov, — čeprav morajo zadruge za nje prispevati. Tudi tisti, ki mislijo, da imamo raznih zbornic, enket in komisij že preveč, bi prišli na svoj račun. Nič novega bi se ne ustvarilo, pač pa bi se dalo obstoječemu nove razvojne možnosti.

To so za rešitev zrele vprašanja in nemško zadružništvo jih že dejansko rešuje.

Mednarodna zadružna zveza se obrača na vse včlanjene nacionalne zveze s pozivom, naj zastavijo pri svojih vladah svoj vpliv v tem smislu, da delajo na sklicanje mednarodne valutne konference vseh držav.

Politične vesti.

+ Slovenska samostojna kmetijska stranka je te dni označila svoje stališče glede programa o koalicijski vladi. Kot glavno vprašanje postavlja izenačenje zakonov za vso državo, kar bi se moralo po njenem mnenju izvršiti prej, kakor izvesti volilni zakon.

+ III. zono bo Italija v par dneh izpraznila, če smemo verjeti njenim najnovejšim obljubam.

+ Proces proti aretiranim komunistom. Preiskovalni sodnik je razdelil obtožence radi atentata na bivšega regenta Aleksandra v dve skupini in sicer na one, ki so sodelovali pri atentatu in na one, ki so posebno pomagali rušiti državni sistem.

+ Italijani zalagajo turške vstaje z municijo. Grški časniki v Atenah poročajo, da je poveljnik križarke »Yperprochi« predložil vojnemu ministru v Atenah poročilo, da je pred Kefalonijo na italijanski transportni ladji našel devet letal iz italijanskih tovarnic, dva in pol milijona Mauser - patronov in drug vojni material. Italijanski transportni parnik je z vojnim materijalom, ki je namenjen za kemaliste, odplul v Adalijo.

+ Vseruski sovjetski kongres. Kakor javljajo iz Pariza, se sestane 25. decembra vseruski sovjetski kongres, da razpravlja o najnujnejših vprašanjih, ki se tičejo sovjetske republike. V ospredju vsega razpravljanja bo stal program Ljenuineve nove gospodarske politike. V Moskvi menijo, da bo deveti sovjetski kongres gotovo končal z resnim porazom ekstremistov.

Dnevne vesti.

Delavstvo, pozor! Zopet križari med organiziranimi vrstami delavstva frazarski agent v obliki časopisa »Delavske Novice«. Ta listič sam na sebi ni prav nič kriv, ker papir je nedolžen in prenese kar se mu naloži, toda največji zlobnež je tisti, ki namerava potom tega lističa ponovno razbijati proletarske organizacije! Ali že naše delavstvo ni dovolj pretrpelo vsled razkola v delavskih organizacijah, katerih rane še danes niso zaceljene in zadajati hočejo še nove rane? Kdor še danes misli na razkol v delavskih vrstah in hoče istega povzročiti, je največji hudodelnik in vreden najstrožje obsodbe. Upamo, da naše delavstvo ne bo več nasedlo buržujskim lopovščinam. Sodrugi, v boj proti vsakemu kršenju delavske discipline!

Tega so se tudi enkrat spomnili. V ministru za socialno politiko zbirajo statistične podatke o delavskih silah v državi, da dobijo natančen pregled o zaposlenosti in nezaposlenosti.

Ni redke slučaj med ruskimi begunci in smo o par takih že poročali. Eden od ruskih beguncev je svojo ženo prodal nekemu zemunskemu bankirju za 150.000 dinarjev! Zda nastane vprašanje: Ali so ruskim beguncem pri nas res tako slabo godi, da morajo posegati po takih sredstvih, da si življenje ohranijo, ali pa je njih pokvarjenost takaka, da gre preko vseh zaprek, ki jih spodobnemu človeku postavlja pravstveni princip. Mi menimo, da bo drugo pravilno, ker ljudje, sposobni pahniti en cel velikanski narod v skrajno nesrečo, kakor so to storili razni Wranglovi, Denikinovi in dr.

Novci s svojimi avanturističnimi po-
četki v Rusiji, taki ljudje so sposobni
zapisati svoje duše vragu, če jim
nese. Na drugi strani vemo, da naša
buržoazija z vlado vred podpira te
izdajice svojega ljudstva z vsemi
štirimi, podpira jih bolj kot podpira
naše ljudi same. Če je torej pokvar-
jenost vzrok takim dogodkom, ka-
kor je navedeni, potem naj se spravi-
mo ti elementi v ječo ali pa preko
meje. In v slučaju, da je njih življe-
nje tako bedno, da ne morejo dru-
gače, kot preživljati se s takimi
manipulacijami, tedaj jim povejte,
naj se svojih grehov skesajo, naj
zaprošijo rusko vlado za milost in
naj se v božjem imenu povrnejo do-
mov, kjer je dela in obstanka še
vedno dovolj za — delavne ljudi.
Na dve plati hote s tem storiti do-
bro delo: njim, ki se gotovo neradi
potepejo po svetu in nam, ki imamo
radi nezaposlenosti in gospodarske
krize že itak dovolj podkurjeno živ-
ljenje.

Infamnost! Klerikalci pišejo, da
so oni nevarni kapitalizmu... (Kdo
bi se nad to predrzno trditvijo ne
čudil, ki pozna bistvo klerikalizma!)
Dajle pišejo v „Novem času“ iz go-
le farizejske zavisti radi delavske
zbornice: „26 mandatov v Delavski
zbornici! To je Judežovo plačilo, ki
so ga dobili socialpatriotje zato, da
so prodali delavstvo kapitalistične-
mu sistemu s tem, da so delali in
glasovali za kapitalistično ustavo.
26 mandatov! Nagrada izdajice de-
lavskih koristi, ki živijo — ne z mo-
čjo organizacije, nego po milosti g.
Ribnikarja in Kukovca“. — Ali ni
trditve, da so socialisti delali in gla-
sovali za kapitalistično ustavo (ali
bi klerikalci uvedli morda socialisti-
čno ustavo?!), najogabnejša kleri-
kalna javna laž?! Kako je mogoča
s takim infamnim laganjem poštena
in dostojna polemika?! Psovanje iz
izdajicami je surovost! Kdaj je na-
ša stranka bila izdajica proletarija-
ta?! — Naše organizacije da žive
po milosti gg. Ribnikarjev in Ku-
kovcev!! To je nesramno žaljenje
vsega soc. organiziranega proletari-
jata! Verjamemo, da bi klerikalci,
radi, da bi naše organizacije kdor-
koli razbil. Pokazali so že, da jim
je bilo v doseg tega vsako sred-
stvo dobrodošlo: najprej komuni-
zmi, ki so ga klerikalci na ogaben
hlapavski način podpirali prav do
dogodkov na Zaloški cesti, potem
pa hujskarije po časopisu in slično
pisanje kakor je gornje, ki naj bi g.
Ribnikarje in Kukovce sililo v to,
da socialistične delavske organiza-
cije še bolj pristržejo, kakor so jih
O klerikalni infamnosti sodi pošte-
na delavska javnost sama.

Dr. Alojzij Kokalj — zabavlja-
čem, Doktor Lojze Kokalj je v „SL
N.“ že večkrat kaj povedal. Povedal
pa je vedno tako, da nihče ne ve,
komu se je hotel priljubiti. Menda
nikomur, samo povedal je nekaj. V
svojem članku nam pove tri stvari:
1. V naši moderni državi uživa vsak
državljan neomejeno svobodo; 2.
Našim državljanom se skoro brez
izjeme gotovo dobro; 3. Zgoraj ome-
njeni zabavljači ne poznajo iz lastne
ga opazovanja prav nič onih žalost-
nih razmer in trdih življenjskih po-
gojev, katere dobimo zgledoma na-
vedeno, n. pr. v Avstriji. Ne bomo
tu govorili o svobodi, ki jo gospod
doktor kot jurist dobro pozna, pač
pa ga moramo zavrniti glede trdi-
tve, da se našim državljanom do-
bro godi. Da, nekaterim. Toda mi
imamo mnogo ljudi v tej državi, ki
mesečno zaslužijo 1000—2000 kron,
toda to niso izjeme, izjeme so le
oni, ki se jim dobro godi. Popolno-
ma krivo je tudi razlaganje „zabav-
ljanja“, češ, vse zabavljanje je na-
perjeno proti državi. Razmere v
državi in država to sta dve stvari.
Kdor ne pozna slabih življenjskih

razmer, ta bo seveda mislil, da je
v državi dobro in tudi na razmere
ne bo zabavljaj, komur se pa slabo
godi, pa ima pravico, da se jezi na
razmere in jih skuša izboljšati.

Pobijanje draginje življenjskih po-
trebščin. Občinsko sodišče za pobij-
janje draginje v Ljubljani je odredilo
sleden kazni: Picelj Peter, pekov-
ski mojster v Rečni ulici, je bil ob-
sojen na 10.000 Din. globe, ker je
pekel prelahke kruke. — Ker nista
imela označenih cen sta bila obso-
jena na globo 1000 Din. Črtalič Oro-
slav, trgovec z mešanim blagom in
mesarski mojster Sagmeister Anton
v Spod. Šiški. — Zaradi navijanja
cen že predkaznovana mesarica
Fam Marija, je bila obsojena na 1000
Din. globe, ker je prekoračila maksi-
malne cene. — Vnovčevalnica za
živino in mast, je prodajala 12. no-
vembra t. l. po 92 K kg, dasi je bila
uradno obveščena, da ne sme pre-
koračiti maksimalne cene 85 K. Za-
radi prekoračenja maksimalne cene
je bila tverda obsojena na 10.000
Dinarjev.

Cene kruha v Ljubljani. Na seji
občinskega sodišča z dne 2. decem-
bra t. l. se je določila v sporazumu
z zastopniki pekov in pekovskih po-
močnikov z ozirom na podražitev
moke sledenja maksimalna cena za
kruh, in sicer: Beli kruh štruca 1 kg
18.80 K, beli kruh štruca pol kg 9
kron 40 vin., beli kruh štruca pol kg
4.70 K, rženi kruh hlebec 1 kg 15
kron, črni kruh hlebec 1 kg 14 K,
črni kruh hlebec pol kg 7 K, črni
kruh hlebec pol kg 3.50 K, žemlje
navadne 1 kg 22.50 K, žemlja, en kos
4 in pol dkg 1 K. Občinsko sodišče
poziva, da kruh ne sme biti lažji kot
zgoraj omenjena predpisana teža.
Tudi ne sme nikdo peči kruh z laž-
jo težo in radi tega prodajati z manj-
šo ceno. Te cene stopijo v veljavo
dne 5. decembra 1921.

Ljudska posolnica v Ljubljani
na z ozirom na vesti v listih glede
zlorab pri denarnih zavodih obveš-
ča, da je njen uradnik za neopraviče-
no izplačilo dal popolno kritje. Za-
vod ne trpi pri tem najmanjše škode.
1506.

Požar. Danes ponoči je nastal
požar v skladiščih »Balkan«. Zgora
je manufakturna zaloga firme Dular-
Fabiani. Škoda je precej velika. Ka-
ko je požar nastal še ni določeno.

Popularni koncert v hotelu »Ti-
voli« v nedeljo, dne 4. t. m. od 15.
do 19. ure Prvovrstni koncertni or-
kester. Vstopnina prosta. Pomače
jetrne, krvave in mesene klobase. —
Se priporoča Vek. Dolničar.

Nalnovališe.

VLADNI BEG PRED REDNIM PRORAČUNOM.

LDU. Belgrad, 2. dec. Danes do-
poldne je imel finančni odbor sejo,
na kateri se je razpravljalo o dva-
najstih za mesec januar, februar
in marec. Dr. Velizar Janković in
poslanec Radivojevič sta zastopala
stališče, da ni treba dvanajstin, nego
naj se pravilno razpravi o tem, ka-
ko bi se doseglo proračunsko ravno-
težje. Nato je finančni minister dr.
Kumanudi izjavil, da morajo biti
dvanajstine za januar sprejete naj-
dalje do 10. t. m. Po živahni debati
se bile odobrene dvanajstine za me-
sec januar ter se je določilo, da se za
ta mesec zmanjšajo proračuni v po-
sameznih oddelkih pri vseh minist-
stvih. Finančni minister je sprejel ta
predlog, ki ga bo predložil minist-
skemu svetu.

SOCIJALISTIČEN SHOD V ZAGREBU.

LDU. Zagreb, 2. dec. V nedeljo,
dne 4. t. m. o polu desetih bo v kine-
matografu »Olimp« skupščina soci-
jalistov z dnevnim redom: socijali-
stično udruženje in občinske volitve.

Govorili bodo Dragiša Lapčević (iz
Belgrada), Viljem Bukšeg, Vitoimir
Korač in odvetnik dr. Radošević. Na
skupščino so povabljene lokalne or-
ganizacije obeh nedeljnih socijali-
stičnih strank.

RAZVELJAVLJEN MANDAT PO- SLANCA KIRBIŠA.

LDU. Belgrad, 2. dec. (ZNU.)
Verifikacijski odbor parlamenta je
danes razpravljaj o mandatu po-
slanca samostojne kmetijske stranke
Ivana Kirbiša. Odbor je dognal, da
je postal Kirbiš po pomoti poslanec
in da bi moral dobiti njegov mandat
pristaš slovenske ljudske stranke.
Ta pogrešek se bo popravil s tem,
da bo pozvan v skupščino namesto
Kirbiša pristaš SLS Škoberne.

PO DRAGINJSKIH IZGREDIH NA DUNAJU.

LDU. Dunaj, 2. dec. (DKU.) No-
coj ni bilo nobenih posebnih dogod-
kov. Dopoldne ob pol 12. se bo vr-
šila seja ministrskega sveta, ki se
bo bavil z dogodki včerajšnjega
dne in z ukrepi, katere je sklenila
vlada za varnost. Ministrstvo za
zunanje posle je izrazilo svoje obža-
lovanje članom tujih misij, ki so pri
včerajšnjih dogodkih trpele škodo
ali čijih eksteritorialna pravica je
bila kršena. Zaradi izgrediv, je
uvedena stroga preiskava. Stališče
vlade je primerno označeno z davi
objavljeno izjavo in v zvezi s tem
se more le ponoviti, da se bodo
uporabila vsa zakonita sredstva, da
se onemogočijo zopetni izgredivi ta-
koj od početka.

LDU. Dunaj 2. dec. Danes se ne
vrši noben borzni promet.

174 TRGOVIN OPLENENIH.

LDU. Dunaj, 2. dec. Kakor javlja
»Korrespondenz Wilhelm« so soci-
jalno-demokratski delavci davi zo-
pet pričeli delati v enolindvajsetem
okroju, dočim komunistični delavci
še stavekajo. Ob včerajšnji plenitvi je
bilo poškodovanih vsega skupaj 174
trgovin in etablissementov, največ v
notranjem mestu. Pri včerajšnjih iz-
gredivih so aretirali 334 oseb. Ranje-
nih je bilo 29 redarjev in 26 civil-
stov.

DUNAJ SE POMIRJA.

LDU. Dunaj, 2. dec. (DKU.) Vsi
obratni in delavnice so vzpostavile
delo. Komunistični delavci hodijo
okrog in agitirajo za to, da bi se
stavka nadaljevala. Na Dunaj so
dospeli vojaške čete in oddelki
orožništva iz Zapadne Madžarske.
Javna poslopja, banke in borza so
policijsko zastražene. Danes odpa-
de na borzi razen tega, da se usta-
vi poslovanje, tudi devizni clearing.
Organ komunistične stranke »Die
Rote Fahne« je bil danes konfiscir-
an. Delavce, ki so bili včeraj are-
tirani, so danes preiskali, one, ki so
jih zasačili pri plenitvi, so izročili
deželnemu sodišču.

LDU. Dunaj, 2. dec. (DKU.) Da-
našnji dan je mirno potekel. Vest,
ki prihajajo iz različnih delov me-
sta o ponovnih izgredivih, so čisto ne-
utemeljene.

SPLOŠNA ŽELEZNIČARSKA STAVKA V MILANU.

LDU. Rim, 2. dec. Osrednja zve-
za železničarjev v Milanu je v pro-
test proti uporabi uradniškega pa-
ragrafa v Neapolu sklenila splošno
stavko, ki naj se prične v soboto ali
ponedeljek. Vlada izjavlja, da bo vz-
držala kazni in najstrožje nastopila
proti stavkujočim. Nadaljevanje
službe je preskrbljeno.

STAVKA ČEŠKIH RUDARJEV.

LDU. Praga, 2. dec. Kakor po-
roča »Tribuna«, se je v ostravskem
rudniku že pričela stavka, ker so bile
izplačane manjše mezde.

Zanimive vesti. Današnje »Ju-
tro« poroča, da so demokrati in ra-
dikalci še vedno za pariteto v soci-
jalno-zavarovalnih ustanovah; dalje
se namerava odpraviti občinska so-
dišča za pobijanje draginje in določi-
ti v ta namen okrajna sodišča. — Že-
nske volilne pravice v Sloveniji ne bo.
Naknadne volitve za razveljavljene
komunistične mandate v občinah pod
10.000 prebivalcev se ne bodo vršile.

Kulturni vestnik.

Repertoar. Drama: Sobota 3. de-
cembra — Revizor. A. Nedelja 4.
decembra — Golgota. Ob 3. uri po-
poldne. Izven. Nedelja 4. decembra
— Borba. Ob 8. uri. Izven. Ponedel-
jek 5. decembra — Zaprti. Torek
6. decembra — Pampeliška. Izven.
Sreda 7. decembra — Revizor. D.
Četrtek 8. decembra — Pampeliška.
Ob 3. uri popoldne. Izven. Četrtek
8. decembra — Ljubezen. Ob 8. uri.
Izven. Petek 9. decembra — Pam-
peliška. E. — Opera: Sobota 3. de-
cembra — Carmen. D. Nedelja 4.
decembra — Labodje jezero. Izven.
Poned. 5. decembra — Zaprti. To-
rek 6. decembra — Evangeljnik. A.
Sreda 7. decembra — Rigoletto. E.
Četrtek 8. decembra — Labodje je-
zero. Izven. Petek 9. decembra —
Tosca. D.

Iz stranke.

Naš shod v Spodnji Šiški: V so-
boto, dne 3. t. m. se bo vršil v Šiški
v gostilni pri »Zvezdi« javni shod
točno ob 7 in pol uri. Sodrugi ude-
ležite se shoda polnoštevilo.

Delavsko tajništvo v Celju spre-
jema v zmlu sklepa odbora z dne
29. novembra 1921 stranke vsak dan
od 8. ure zjutraj, do 12. dopoldan,
ob sobotah od 6.—7. ure in ob nedel-
jah in praznikih od 9.—11. ure do-
poldan. Razen teh določenih uradnih
ur se sprejema stranke le v nujnih in
res važnih slučajih. Drugače pa se
bode navedeno tajništvo strogo dr-
žalo predpisanih uradnih ur. Uradni-
štvo tajništva ne bi sicer moglo si-
stematično in točno izvrševati svo-
jih poslov, če se ne uvede tudi v
tem natančen red. Sklep stopi v ve-
ljavo takoj po razglasitvi v stranki-
nem listu »Napreje«. — Franjo Ko-
ren, s. r., Rudolf Čebular, s. r. A.
Leskošek, s. r.

Iz strok. organizacije.

RUDARSKI SHODI

v nedeljo, dne 4. decembra 1921:
Hrastnik ob 2. uri popoldne v De-
lavskem domu.
Trbovlje ob 2. popoldne v Delav-
skem domu.
Zagorje ob 2. popoldne v dvorani
g. R. Mihelčiča.
Dnevni red tem shodom je: De-
lovna pogodba rudarjev in narašča-
nje draginje.
Rudarji, udeležite se teh shodov!

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

FELLER-JEV „ELSAFLUID“ kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je
radi svojega antiseptičnega in čistega osvežujočega delovanja najboljše-
ga učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za črnenje

hrbita, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujočji nego Fran-
cosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom u-
poštno za vsakoga:

3 dvojnat ali 1 specialna steklenica K 48.

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice K 168,

24 dvojn. ali 8 spec. steklenic K 280,

36 dvojn. ali 12 spec. steklenic K 394.

Poštnine prazno na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.
Primo: Elsa obliž za kurja česa K 5 in 7-50, Elsa mentolni klistir K 12, Elsa posipalni
prašek K 11, pravo Elsa ribje olje K 85, Elsa voda za usta K 35, Elsa kolonska voda K 41,
Elsa šumskimiris K 41, Glycerin K 6 in 80, Lysol, Lysol form K 30, Kitajski čaj K 3, Elsa
mrščen prašek K 15, Štup za podgane in miši po K 8 in 12.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, HRVASKO, Elsa try št. 252.

Vestnik Svobode.

Šoštanj. Proslava Cankarjevega
spomina se bo vršila v Šoštanju da-
nes, v soboto 3. decembra ob pol 20.
uri zvečer v hotelu Jugoslavija.
Predava g. Anton Podbevšek. De-
lavci, udeležite se proslave čim šte-
vilnejše.

Ko prečitате „Napreje“, ga od-
dajte Vašim prijateljem!

Poslano.*

Odbor za gradnjo železnice Ko-
čevje-Brod-Brod Moravice pod vo-
dstvom veleindustrija g. A. Kajfeža
in ing. g. dr. Fr. Musila je izdal pla-
kat, iz katerega naj se razvidi, da je
proga Kočevje-Brod Moravice naj-
boljša.

Opozarjamo javnost na metode,
katerih se g. A. Kajfež poslužuje na
tem plakatu.

Dolžina predora Knežja lipa na-
še proge je navedena s 3 km, dočim
je v resnici dolg le 2 km. Da ni to le
pomota, je dokaz, da je ta predor
vrisan z dolžino 3 km tudi po merilu.

V zemljevidu 1 : 800.000 žonglira
s trasami in kraji posebno spretno.
Končno postajo naše trase na reški
progi, t. j. Vrbovsko-Sever je pre-
maknil za 10 km proti Ogulinu. Vi-
nico pa za 12 km v smeri proti Kar-
lovcu. Prilčno za ravno toliko tudi
Severin n/Kupl. S tem je dosegel, da
izgleda naša zveza Črnomelj-Vrbov-
sko sever, kakor pravcata paralelna
železnica Črnomelj - Karlovac-Ogu-
lin, s čemur je »dokazano«, da je ta
zveza popolnoma odveč. Obe naši
zvezi izgledata sploh, kakor da bi
jih raztegnil in razmetel veter, hud
Kajfežev veter, ki začne pihati, ka-
dar zmanjka argumentov.

Kako zemljevid v resnici izgleda
in marsikaj drugega, kar g. A. Kaj-
fež na svojem plakatu previdno za-
molči, pokaže nov naš plakat.

Dobra stvar govori sama zase.

Odbor za zvezo dolenskih železnic
iz Kočevja in Črnomlja preko Seve-
rina n/Kupl z reško progo.

* Za vsebino je uredništvo odgovorno
le v zmlu tisk. zakona.

Ženitna ponudba.

Fant, star 29 let, bivajoč
v Ameriki, se želi seznai-
niti s slovenskim dekletom
v starosti 18 do 27 let v
svrhu ženitve. Ponudbe s
sliko, ki se na zahtevo
vrne, naj se pošljejo na:

FRANC DOLENC,
Slety Fork, Comp. 16, Box 2,
W. Va., Severna Amerika.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO, LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju.

Brzejavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Telefon št. 40 in 457.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih

papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti

vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v

—:— tu in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. —:—

Delniška glavica
K 50,000.000.
Rezerva
okroglo K 45,000.000.—.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Brzejavni naslov: Banka. —

— Telefon št. 261 in 418. —

Podružnice: V Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Ptuj in Brežicah.

Prodaja srečk
razredna loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, deviz
in valut, borzna naročila, predujmi
in krediti vsake vrste, eskompt
in inkaso menic ter kuponov, nakazila
v tu in inozemstvo, safe-deposits
itd. itd.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava
Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nunska ulica 19.

Delovodja

vodja VII-1^a Interreklam d. d. Zagreb, Ilica 21, Jugoslavija.

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni
se sprejme takoj. Samostojni dobe proti garan-
ciji delo na dom. Stalno delo zasigurano.

Vpraša se: EMONSKA CESTA št. 8 v pisarni.

Gramofone, godbene avtomate

in vse k istim spadajoče predmete,
posamezne dele, igle, peresa,
dobite edino pri

A. RASBERGER, Ljubljana, Sodna ulica 5.

Vsak pokvarjen gramofon ali godbeni avtomat
se popravi v lastni delavnici, oz. tudi na licu
mesta, strokovno pod jamstvom in ceno. Izvršijo
se tudi druga v preciz. mehaniko spadajoča dela.

Velika izber gramofonskih plošč. Ugodna zamena.

USNJATE ROKAVICE

iz domače tvornice „Jelen“.

Edina za loga in prodaja za celo Slovenijo
na malo in veliko pri trdnici

O. Bračko Specijalna trgovina z rokavicam
in franc. parfumi
Ljubljana, Dunajska cesta št. 12.

Priporočam vsakovrstne pedložene rokavice s svilno volno in kožuho.
Specialite: rokavice iz prstne jelenove kože.
Volnene in vsakovrstne druge rokavice.

Borzni posredovalec
Dragan Vučković
posreduje pri nakupu in
prodaji državnih in vred-
nostnih papirjev, zastavnice,
deviz in valut
Zagreb, Sv. Duh 19.
Telefon 6-69.
Brzjavlj.: Vučkov Zagreb.

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do
najfinjših dobite vedno v
tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,
v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi
vsa tozadevna dela ter pre-
oblikuje po najnovejši modi.
V Ljubljani se sprejemajo
pri trdnici Kovačević i Teršan
v Prešernovi ulici 5, kjer
so tudi vsi vsorci vedno na
razpolago.

KAJO DELIC,
zlatar in draguljar
Ljubljana
priporoča svojo
zlatarsko in draguljarsko delavnico
za nova dela in popravila vsake
vrste, kakor tudi za pozlato-
vanje in posrebovanje.
V zalogi ima zlatnine in srebr-
nine, poročne prstane po vseh
uzorcih in merah, uhane i. t. d.
Kupuje tudi zlato in srebro ter
plačuje po najvišjih cenah, ali
pa izmenjava za novo blago.

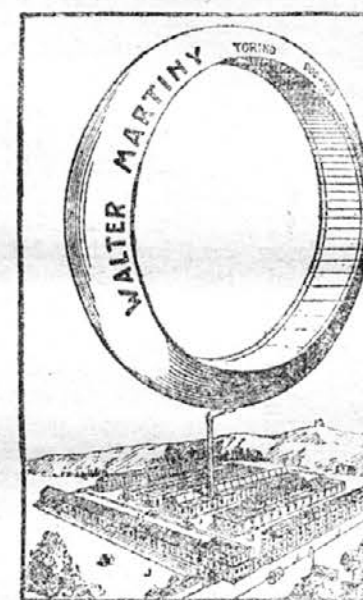
V podnajem dam
krojaško delavnico
tu. — Naslov pove uprava
„Napreja“.

Priporočamo trdko
JOSIP PETELINC
Ljubljana
Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljši šivalni stroji
za rodbinsko in obrtno
rabo, vse potrebščine
za šivilje, krojače, čevljarje.
Stroje, krevate, žlice, vilice, nože i. t. d.
Galanterijsko blago na drobno in debelo.

Državni premogovnik Velenje potrebuje izvežban. nadmonterja

slovenske narodnosti z daljšo prakso pri elek-
tričnih strojih, pri montaži napeljave visoke in
nizke napetosti ter pri montiranju električnih in
parnih strojev. Ponudbe z navedbo pogojev ter
s spričevali je vpsolati na gornji naslov. Pred-
nost imajo samci.

M. Kuštrin,

Tehnični, elektro-tehnični in
gumijevi predmeti vseh vrst
na drobno in debelo.

Glavno zastopstvo polnih
gumijevih obrobov za to-
varne automobile tovarne
Walter Martiny, Torino.

Hydravlična stiskalnica za
montiranje gumijevih obro-
bov v centrali, Ljubljana,
Rimska cesta 2. Prevozno
podjetje za prevoz blaga
celih vagonov na vse kraje,
za kar je na razpolago
10 tovornih avtomobilov.

CENTRALA: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Telefon št. 588.

Podružnice:

Ljubljana, Maribor, Beograd,
Dunajska cesta 20, Jurčičeva ulica 9, Knez Mihajlova
tel. št. 470. tel. št. 133. ulica 8.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško v Laškem.

Laško, dne 30. novembra 1921.

Vabilo na subskripcijo.

Dovoljujemo si Vam vljudno sporočiti, da je sklenil občni zbor
naše družbe dne 29. novembra 1921 zvišati delniško glavnico

od K 2.640.000— na K 8.000.000—

z izdajo 26 800 novih delnic po K 200— nominale.

Nove delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Delničarji imajo pravico opcije na nove delnice v razmerju dve
novi na eno staro po kurzu K 200— tel. quel prištevisi K 60—
stroškov za komad.
2. Preostale delnice se nudijo nedelnicarjem v subskripcijo po
kurzu K 400— tel. quel prištevisi K 60— stroškov za komad.
3. Subskripcija, oziroma izvrševanje opcije se vrši pri Ljubljanski
kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah, pri Posojilnici
v Celju, Savinjski posojilnici v Žalcu ter pri podpisani družbi
v Laškem, in sicer

od 30. novembra do 14. decembra 1921.

Z odličnim spoštovanjem

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško v Laškem.

Konsumno društvo za Slovenijo Ljubljana

Poštni predač št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Poštni čekovni račun št. 10.532.
Brzj. naslov „Kodes Ljubljana“.

Hranilni oddelek

sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje od dne vloge do dne dviga po
4 1/2 %, večje vloge proti polletni
odpovedi po **5 %**.

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah
centrala v Ljubljani ali pa podružnice:

6 v Ljubljani; dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe,
Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. Gora,
Radeče, Celje, Štore, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko,
Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju,
Guštanj, Prevalje, Leše, Mežice, Crna I, Crna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico,
katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. Pristopati se zamore
v vseh gori navedenih podružnicah.

Delež K 200—. **Pristopnina K 10.**